

tes, at Toldindtægterne fremdeles have været i en saadan Stigning, at det forekom mig, at man ligeoverfor en saa rig Indtægtskilde ikke ubetinget kunde vedblive at fastholde den Paastand, at der ikke ved en ny Toldlov kunde fremkomme nogen stieblikkelig Nedgang, uden at denne strax maatte forlanges dækket. Hvad angaar Skibsfartsafgifterne, i hvilket en Nedgang ogsaa skulde finde Sted, da staa de i en saa umiddelbar Forbindelse med Toldafgifterne, at jeg betragter disse tvende Afgifter som en Helhed. Hvor en Skatteindtægt er elastisk — og det er det Fortrinlige ved disse Toldindtægter — kan der fremkomme en saadan Situation, hvor Finantsministeren er fuldt berettiget til at foreslaa en Nedgang. Dersom ikke vore Udgifter i det Hele vare saa betydelige, som de ere, vilde jeg have været berettiget til allerede nu at foreslaa en større Afgang, men saaledes som Forholdene ere, lader det sig ikke gjøre; vi maa vente dermed, indtil Sagerne stille sig noget bedre. En anden Skat, i hvilken jeg ligeledes har troet, at man ikke kunde modsætte sig enhver Nedgang, der ikke strax dækkedes ved andet Vedelag, er Bygningsafgiften. Ogsaa med Hensyn til Bygningsafgiften maa det siges, at den er en elastisk Afgift, og skjøndt jeg til det Øverste vil forsvare den mod de Angreb, der gjøres paa den — hvorledes vilde det gaa Finantsbestyrelsen eller fremfor Alt Staten, dersom disse Angreb paa saa godt som alle vore Statter virkelig toges til Følge, dersom de ikke bleve slaaede tilbage ved forenede Kræfter — saa har jeg dog, da Bygningsafgiften som sagt er en elastisk Afgift, da den har viist sin Evne til at bringe forøget Indtægt, troet, at jeg uden med Føie at kunne bestyldes for at indrømme for meget kunde foreslaa den Afgang i samme, hvorom der tidligere har været Tale, uden at forlange nogen stieblikkelig Statteforhøielse. Nu veed jeg vel, i alt Fald frygter jeg for, at der er mange Medlemmer — og de have faaet en Ordsfører i det ærede Medlem, som talte sidst (Berg) — der ville mene, at alt dette er for Nitet at regne, at der maa fordres ganske andre Nedsættelser og Omdannelser. Ja, mine Herrer, her er det andet Punkt, paa hvilket det ikke har kunnet være Andet, end at de Forhandlinger, som ifjor fandt Sted i Folkethinget og det andet Thing, have maattet gjøre et dybt, et uudslætteligt Indtryk paa mig. Jeg har faaet det Indtryk, mine Herrer, at mangfoldige Medlemmer af Rigsdagen mer eller mindre bevidst eller, lad mig sige, mer eller mindre ubevidst, have lagt for Dagen, at der trods Alt, hvad der siges, naar Sagen ikke skal bringes til umiddelbar Afgjørelse, f. Ex. ved første Behandling af Finantsloven, dog er en umiskjendelig Følelse af, at der er noget rigtig i den gamle Sætning, at de gamle Statter ere gode, de nye slette. Dette er ikke den hele Sandhed, det veed jeg saa godt som Nogen, men der er dog nogen Sandhed deri. Man kan beregne de gamle

Statters Virkning; man veed, hvorledes de virke, og hvad de indbringe, man har fremfor Alt vænnet sig til dem, men man kan ikke beregne de nye Statters Virkning. Man kan ikke forud med Sikkerhed vide, hvad de ville indbringe, eller hvorledes de ville virke, og naar der uden tvivgende Nødvendighed foretages en større Statteomlægning, kan man være vis paa, at der indtræder en udbredt Misforhøielse. De, der lettes derved, ville knap mærke det, i alt Fald vilde de glemme det overordentlig hurtigt, hvormod de, paa hvem den nye, tunge Skat kommer til at hvile, ville være i høi Grad misforhøiede, man vil ikke høre Andet end Klager og Utilfredshed. Nu er det ingenlunde min Mening — jeg haaber, at de Herrer kjende mig saa meget — at det skulde være min Opgave at staa her og tale Nogen enten til Behag eller til Mishag, hverken ligeoverfor Thingets ærede Medlemmer eller dem, der staa udenfor, men det er ganske umuligt efter de sidste Forhandlinger at værges sig imod det Indtryk, at den Overbevisning, som maatte ligge til Grund for Indførelsen af en vedvarende Indkomsskat, ikke er saa stærk, ikke er saa udbredt, hverken i dette eller i det andet Thing, som ærede Medlemmer maaske have troet. At den ikke er det i det andet Thing, finder jeg det ikke rigtig her at gaa nærmere ind paa, men jeg tror isærligt ikke, at Mange ville modsige mig. Hvad Folkethinget angaar, paastaar jeg, at den Afstemning, der fandt Sted sidst over Indkomsskatteforslaget ikke af en kold og rolig Sagttagelse kan opfattes anderledes, end jeg nys har antydet. Om ærede Medlemmer have været sig dette bevidst, det er en ganske anden Sag, det indlader jeg mig ikke paa, thi det er ikke min Sag at granske Hjertener og Nyer, men det er min Sag saa roligt og koldt, som jeg kan, at overveie denne Forhandlings Karakter og Gang. Det Resultat, som er fremgaaet for mig af en saadan Overveielse, og det Indtryk, som jeg har faaet, det har jeg maattet tage Hensyn til. Lad mig derfor i Almindelighed sige, at dersom man overhovedet ønsker nogen Virksomhed i Retning af en Statteomlægning, saa lad os ikke begynde — mine Herrer — med at fælde en almindelig Forbømmelsesdom over de bestaaende Stattelove. Lad os for det Første afholde os fra en saadan Forbømmelsesdom, fordi den er urigtig — og det er da allerede Grund nok — men lad os dernæst afholde os derfra, fordi Nitet er mere i Stand til at vanskeliggjøre maadeholdne Statteforreformer, end naar man vilde forberede og indlede dem med umaadeholdne Angreb paa den bestaaende Statte-lovgivning, thi da skræmmer man alle dem, som ellers vilde være tilbøielige til at gjøre Noget i denne Retning. Man skræmmer dem bort, og det gaar her som paa saa mange andre Omtraader, man er tilbøielig til kun at tænke paa de yderste Modsatninger: f. Ex. de fattige og de Rige osv.,